

TVÅ VINDAR

Berättelse från Kristinehamn

En solig junidag mötte jag Gud på Norra Torget. Jag hade aldrig träffat honom tidigare, men när han, iförd plommonstop och paraply, kom ut från arbetsförmedlingen och styrde stegen över Vågbron och vidare ned mot kajen vid Varnan, förstod jag genast vem det var. Ingen annan skulle våga bära en sådan huvudbonad på dessa breddgrader.

Jag följde efter honom på behörigt avstånd, nyfiken på vad han skulle ta sig för. Mitt på Vågbron stannade jag och såg hur Gud stod på kajen och blickade ned i vattnet samtidigt som han torkade svetten ur pannan. Dagen var het. Sedan såg han sig om och hans blick fastnade på galeasen Mathilda i brons som uppsatts på en stolpe borta vid badhuset för att minna om Broström. Så lyfte han paraplyet och pekade med det på Mathilda. Läpparna rörde sig, upprepade gånger stötte han med paraplyet mot henne, men hon rörde inte en min. För fulla segel i Norra Hamngatans imaginära mistral stävade hon fram i lufthavet.

Men Varnan låg blank.

Gud skakade på huvudet och gick upp till en parkbänk i sluttningen, där han satte sig. Han lade hatten bredvid sig och tog fram Platsjournalen ur kavajen.

Jag förstod ingenting. Hur kom det sig att Gud satt på en bänk här i Kristinehamn och läste Platsjournalen, han som skapat himmel och jord? Han måste väl ha annat för sig, tyckte jag.

Jag beslöt mig för att försöka finna en lösning på gåtan och gick därför ned till bänken där han satt, djupt försjunken i tidningen. Jag slog mig ned bredvid honom.

- Det är varmt idag ... försökte jag, men Gud verkade inte höra mig.

Jag sneglade i tidningen för att se vad han läste. "Kyrkliga tjänster" stod det. Hans läppar rörde sig igen.

- Förlåt, vad sa ni?
- Mager, mager, mumlade han.
- Mager?

Jag förstod fortfarande ingenting.

Gud nickade. Det blev tyst, men sedan talade han plötsligt och sade, helt välartikulerat:

- Trolldomens tid är förbi! Han kastade ifrån sig tidningen på gräset.
- Trolldomen ... Är ni trollkarl? prövade jag få att få igång ett samtal. Ja, arbetsmarknaden för trollkarlar är väl inte sådär lysande, kanske.
- Nej mager, sade han kort.

Tystnaden sänkte sig ånyo över bänken. Mina tankar gick till Ferlin, fast han hade ju en gammal cylinderhatt. Guds hatt var nog rätt så ny och rundkullig.

- Men ni ser ju ganska välnärd ut, faktiskt. Fast marknaden kanske är mager?

Gud gav mig en blick fylld med avsmak och suckade. Han tog paraplyet och petade med det i gräset.

- Naturen lyder mig inte längre, sade han. Den går sina egna vägar.

Han stötte med paraplyet och ruskade på huvudet.

- Fördömt! Fördömt! väste han.

Så vände han åter blicken mot mig.

- Du tror du vet vem jag är, eller hur?

Jag medgav detta.

- Vem är jag då?
- Du är herren Gud.

Han log bittert.

- Nej, inte nu längre. Naturen lyder mig inte. Men ändå är det jag, *jag*, som skapat den.
- Gör den inte? utropade jag fånigt.

Gud pekade på Mathilda.

- Ser du båten där borta. Med detta finger borde jag få den att reva sina segel, bara genom min vilja, min ursprungliga urkraft – och bara genom att peka på den. Så här!

Han höll fingret krampaktigt riktat mot bronsbelätet och blundade.

- Jag vill, jag vill, viskade han.

Men Mathilda seglade stolt och oberört vidare i lufthavet, några meter över Varnans vatten.

När Gud såg att det inte gått, knöt han näven och slog den mot knäet. Så tog han paraplyet och skakade det framför mig.

- Inte ens kraften i spiran räcker längre. Vad har hänt?

Han tog mig i armen.

- Säg vad som hänt! bad han förtvivlat. Vad är det som har hänt!

Det kunde jag förstås inte svara på. Det var ju han som var Gud, inte jag.

Han behärskade sig.

- Gnostikerna fick rätt till sist då, fortsatte han bistert. Men att jag skapat himmel och jord, det kan ingen ta ifrån mig.

Han reste sig och gick ned på kajen med hatten och paraplyet i hand.

- Hur ska jag nu få min försörjning när människorna inte lyder längre? frågade han ut i luften.

Jag hade inget svar på det heller.

En svag vind krusade Varnans vatten.

- Men om kraften försvunnit så måste det väl bero på en större kraft? frågade jag, något djärvt tycker jag nu.

Och Gud blev mycket riktigt mycket echaufferad. Han snurrade runt och spände ögonen i mig.

- Större kraft, säger du! röt han. Jag är ju allsmäktig! Har du ingen respekt? Akta dig så att jag inte pekar på dig. Då kan du börja tänka på att reva vad segel du har.

Jag retirerade.

- Jo, föralldel, men man bör väl ändå försöka se sanningen i vitögat, på gott och ont?
- Jag är sanningen! fortfor Gud. All sanning är av mig, Jag har befäst sanningen i världen.
- Men Mathilda seglar vidare, avbröt jag.

Gud hejdade sig.

- Mathilda?
- Ja, båten där borta.

Gud kastade en blick mot henne och tystnade. Han satte på sig hatten.

- Jo, jag undrar ... började han, men avbröt sig.
- Ja?
- Jo, du har inte möjligen en tia till en kopp kaffe?
- En tia? Jovisst ...

Jag gav honom den begärda sedeln.

- Tack det var vänligt, sade han med ett flyktigt leende. Nej, nu måste jag gå. Ursäkta.

Han lyfte på hatten och vände hastigt om bort mot Domus-restaurangen. Själv gick jag tillbaka upp till Norra Torget och tog bussen till Marieberg.

På hösten samma år fann jag mig ute vid Rönneberg. Picassos cementkvinna stod fastgjuten i klippan och stirrade enögt på mig med vingarna lyfta som ville hon hem till Gallien. Men hennes kroppshydda var henne övermäktig så hon förblev kvar på stranden.

Det var i skymningen, sjön gick hög och regnet drev in över kvinnan och landet. På en bänk satt en man med uppspänt paraply och blickade ut över vågorna.

Gud uppenbarade sig igen. Lots hustru stod inför honom men han kunde inget göra. Aldrig trodde jag att jag skulle återse honom! Hans läppar rörde sig och vinden förde hans ord till mig.

- Pablo, Pablo, varför har du övergivit mig? ropade han.

Men Pablo svarade inte. Gud var sannerligen övergiven.

Jag närmade mig honom bakom bänken där han satt och rörde vid hans axel. Han flög upp och stirrade på mig.

- Pablo! utropade han. Du finns! Du har inte övergivit mig!

Han släppte paraplyet, tog min hand och kysste den.

- Pablo, du har skapat denna kvinna till din avbild, men hon förtrollar mig. Se så elakt hon stirrar på mig!

Gud hukade och kastade en förskräckt blick över axeln mot den armerade betongen.

Gud föll på knä.

- Lös mig ur förtrollningen, bad han stilla.

Jag lade händerna på hans skuldror.

- Res dig, sade jag. Jag är inte Pablo, men du är Gud.
- Jo, jo, vidhöll han ivrigt. Du är Pablo och du måste hjälpa mig. Men det är klart, "ingen får se Pablo och leva", så står det skrivet. Det är därför du säger som du gör.

Han reste sig.

- Du är Gud, säger jag. Du har skapat både mig och stenstoden.
- Hur vet du det, då? frågade han. Jag vet bara att Pablo finns och han har förtrollat mig genom henne. Hjälp mig!
- Nej, Pablo är död, svarade jag kort. Varken han eller jag kan hjälpa dig.

Gud ryckte till.

- Död! utropade han. Hur skall jag då komma ur förtrollningen? Se hur elakt hon stirrar på mig! Se!

Hennes påfågelläga glodde tomt ut över Vålösundet.

- Peka på henne med din spira som du pekade på Mathilda, föreslog jag.
- Nej, det hjälpte inte då och det hjälper inte nu heller, svarade Gud bestämt.

Han sneglade åter mot monumentet, men nu blev skräcken honom övermäktig. Gud rusade iväg bort över klipporna, bort efter vägen mot Skymningen.

- Pablo! ropade han. Men vinden svarade inte; den ryckte bara med sig kubben och kastade ut den över vågorna.

Paraplyet hade han sprungit ifrån. Jag tog upp det. Det skyddade mig utmärkt från vätan och det onda ögat medan jag gick till hållplatsen för att invänta sista bussen till Norra Torget.

Ensam kvar på klippan stod stenkvinnan och minde om Pablo.

En blåsig vårdag året därpå gick jag nedför Kungsgatan, när en mörkblå Jaguar kom smygande mot mig. På förarplatsen satt en man med ett skamfilat plommonstop på huvudet. Och nu kände jag igen honom. Det var min gamle vän Jonny Jansson. Han bromsade in och inbjöd mig att åka med en sväng. Det gjorde jag gärna.

- Jag har inte sett dig på länge, sade jag. Har du varit bortrest?
- Jomen, svarade Jonny. Har åkt nedåt Spanien och Barcelona. Träffade fyra systrar där förresten. *I say no more!*

Bilen gled fram utefter kvarteret Kometen och sedan upp på Norra Hamngatans kornisch.

- Vad gillar du bilen? Undrade Jonny. Fin eller?

Jag instämde.

- Och din hatt passar bra in i miljön!

Jonny skrattade.

- Ja, men den är lite medfaren, sade han. Jag hittade hatten här nere förresten, fortsatte han med en nick ned mot vattnet. Den låg och flöt borta vid Mathilda.

- Mathilda?
- Just det. Fan vet hur den har kommit dit.

Jag satt där och speglade mig i instrumentbrädans blanka valnöt, och började förstå.

- Vi åker ut i skärgården! föreslog Jonny och trampade på gasen.

Medan Jaguaren hastigt sköt fart, hann jag skymta Mathilda på sin stolpe.

Såvitt jag minns såg jag inte att hon förde några segel.

Uppfylld av en förbryllande känsla av tillförsikt lät jag mig skjutas vidare, ut mot Skymningen och Rönneberg. Vad skulle jag se där? Och viktigast av allt: Skulle hon se mig?

Vinden tilltog.

1987-11-25

Redigerat 2019-03-24